

Blog: De droom van Zeeland

maart 2024 (670 woorden, 3 min)

Het Integraal Zorg Akkoord (IZA) is ruim een jaar oud. Een subsidie van € 2,8 miljard ligt klaar voor regionale zorgtransformatie. Maar het schiet nog niet op met het goedkeuren van de ingediende plannen. Het aantal klaarliggende transformatievoorstellen loopt op richting de 100, waarvan er 10 zijn goedgekeurd. Verreweg de grootste toegekende subsidie is die van de Zeeuwse Zorg Coalitie (ZZC) met € 83,4 mln.

Hoe staat het met de financiële onderbouwing van dit goedgekeurde plan?

In het kort de achtergrond

De ZZC is al lang voor het IZA aan de slag gegaan met regionaliseren en heeft meer dan 60 zeeuwse zorgorganisaties verenigd met actieve betrokkenheid van burgers. Een aanzienlijke prestatie en de ZZC heeft hiermee een voorsprong genomen op de rest van Nederland.

De zorgen in Zeeland zijn dan ook groot. 16% (31.400) van de zeeuwse beroepsbevolking werkt nu in de zorg. DE verwachting is dat dit getal stijgt naar 20% in 2030. Een uitdaging die de ZZC oppakt met een reductiedoelstelling van 7.500 zorgmedewerkers in 2030. Hiervoor heeft de ZZC haar programma in twee fasen uitgewerkt. De goedgekeurde IZA transformatieaanvraag van € 83,4 mln dekt de kosten in fase 1 voor de periode van 2023 tot 2028. Deze fase levert een besparing op van 3.000 zorgmedewerkers. Omgerekend naar geld is dit volgens het plan € 180 mln per jaar vanaf 2028. De IZA subsidie is dus binnen 1 jaar terugverdiend volgens de ZZC. Je mag wel zeggen een “no-brainer”. Of toch niet?

Financiële beren op de weg naar succes

Een realistische businesscase ontbreekt

Wanneer je door de plannen heen leest valt een aantal zaken op aan de financiële onderbouwing. Het begint ermee dat de ZZC geen rekening houdt met de deeltijdfactor die geldt bij zorg in Zeeland. Deze deeltijdfactor is in Zeeland 63%. Houdt je rekening met de deeltijdfactor dan is het resultaat €110 mln per jaar vanaf 2028.

Het valt ook op dat fase 1 slechts ten dele wordt bekostigd met de € 83,4 mln subsidiegeld. Een niet nader omschreven deel moet komen uit andere subsidies, eigen bijdragen van aanbieders en aanpassing van de financieringsvoorwaarden in de toekomst. Je zou op z'n minst een inschatting van deze kosten verwachten.

Daarnaast spreekt vooral uit diverse digitaliseringsprojecten een grote ambities. De extra kosten na het afronden van fase 1 zijn niet meegenomen in de ZZC businesscase.

Fase 2 van de ZZC gaat pas echt over regionale samenwerking en preventie

Regionale samenwerking en preventie zijn de hoofdingrediënten van het IZA. Hiermee komt de juiste zorg op de juiste plek en verschuift de zorg van de achterkant naar de voorkant. Fase 1 gaat echter over de betere inzet van bestaande mogelijkheden aan de achterkant van de zorg. Samenwerking en preventie worden nauwelijks benoemd. Of de hiermee de vraag naar zorg en zorgmedewerkers op tijd wordt afgeremd valt te betwijfelen.

Financiële kaders voor de lange termijn zijn niet opgenomen

In Zeeland werd in 2020 € 1,9 miljard besteed aan reguliere zorg. Zonder het programma zullen deze bestedingen onhoudbaar sterk stijgen. Hoe hoog wordt niet duidelijk en welke besparing het programma realiseert is niet uitgewerkt. Laat staan de verdeling over de verschillende partners. Van een financiële commitment per zorgpartner lijkt dan ook geen sprake.

Tot slot een kritische noot

Dat de ZZC moet starten met haar aanpak wordt mij wel duidelijk uit de plannen. Daarvoor is geld noodzakelijk. De € 83,4 mln landelijke subsidie vraagt echter wel om betere financiële kaders.

Nu lijkt het erop dat de plannen van de ZZC afkomstig zijn van een ondersteuningsbureau dat wel de goede intenties van alle deelnemers tot in groot detail heeft weten te vangen, maar niet het financiële commitment bij haar partners heeft opgehaald. Het gevolg: Een plan dat kenmerken heeft van een mooie droom met een rooskleurige businesscase zonder eigenaarschap.

Om deze mooie droom niet te laten eindigen in een teleurstelling achteraf is volgens mij dan ook snel meer aandacht nodig voor een sterke financiële onderbouwing met commitment van de ZZC partners. Ook al leidt dit mogelijk tot aangepaste uitgangspunten binnen ons huidige zorgstelsel.

*Door: **Thomas Hoyng**, bestuurder Stichting Gezond met Zorg*